

БЫРӨДӘМ ПЕМЫДЛУН

Орган областуса особөй микбезкомиссиялән да ОдН сөветлән

ГАҖЕТАЛОН ДОН

АДРЕС:

12 тбл. | 6 тбл. | 3 тбл. | 1 тб

Сыктывкар, ОБОНО,

„Быр. Пемыдлу“

72 ур. 36 ур. 18 ур. 6 ур.

редакция.

Газет суздны почб быд пошта отделеһнө пыр да
пиемновлөдлыяс пыр

№ 5

М А J 21-d лун, 1932 во.

№ 5

КУЛЬТУРНО-МАССӨВӨJ УЖӨН ЛЕПТАМ өд СПЛАВ ВYЛЫН

Культурно-массөвөj уж сплав вылө

Партия да правитель-ство щөктөны кад кеж-лө вайөдны став лезөм вөр заводясөз. Медем пөртны олөмө таjө щөктөм, колө паскөдны да бурмөдны культур-но-политическөj уж пур-јасан да кылөдчан ин-јасын (запаңјасын, сто-јанкајасын, лотовкајас вылын). Мысаң колө заводитны? Первоj за-паңјасын, стојанкајас-ын колө лөсөдны гөрд пелөс, кытчө рабоч-комјас тырмымөн выпы-сывайтөны газетјас-жур-налјас. Тодөмлун да классөвөj суслун кыпө-дөм могыс гөрд пелөс-јасын колө организујт-ны марксизм да лени-низм велөдөм куза кру-жок, јитны таjө велө-дөм производство выв-са ужөн. Ыжыд значен-нө вөр кылөдан инын имеитөны добровольнөj обществојас: Осоавиа-хим, „долој неграмот-ност“ і мукөд. Запаң-јасын, шпало-баланснөj біржајасын көні уна

робочөj, добровольнөj јачөкајаслыс уж колө пуктыны бригаднөj сис-тема ногөн, код пыр быд робочөjлы: позө сетны нагрузка гора-лыдыны, газет-журнал разөдны, стен-газетвөч-ны, гөрд да сөд пөв нуөдны, велөдчытөмја-сөс да еща велөдчөм-јасөс велөдны, та вы-лө сөм чукөртны. Сте-нө өшөдан газетлы ко-лө петкөдны ерд вылө став нелучкјас да бур-опытјас кылөдчан уж-ын і культурно-полити-ческөj ужын.

Стен-газет позө ор-ганизујтны быд запа-ңын, стојанкајасын, шпа-лө-балансөвөj біржајас-ын. Массөвөj культур-но-политическөj уж нуө-дөмөн кыпөдам ужа-лыс јөз пын социали-стическөj ордјысөм да ударничество, сөтам чо-рыд отпор кулакјаслы, оппортунистјаслы, код-јас төждысөны ордны вөр кылөдан план.

И.Ш.

Моллөн вөр кылөдөм

Пөртны олөмө ВКП(б) ОК-лыс шуөмсө

ВКП(б) Обком мај 3 лунса шуөмын пасјис, мыj көза кежлө даслун уна-лаын-на абу перјөма. Көза кежлө лөсөдчөм прөверајтан даслун тор-ја рајонјасын ез вөчны көза кежлө лөсөдчөм ештөдан кампаньөөн.

Та вөсна, торја рајон-јасын көзны петиг кеж-лө, кыз өтка олыс гөл-шөркоддем крестана, сиз і торја колхозјас абу дасөс. Уналаын выв-ти лока мунө көјдысјас чукөртөм да весалөм, медеа-нин турун да град-выв пуктас көјдысјас чөкөртөм,

Торја колхозјасын өнөз-на абу котырталө-ма пыростава ужалан производственнөj брига-дајас.

Торја рајонјасын не-кущөма абу дөзөритөм-ны вөв вын, дај өні-на хщныческөја использујта-лөны вөвјассө, мыj вөсна торја колхозјасын көз-ны петиг кежлө вөв вын-сө абу колана ног дас-төма.

Ферт, тащөм локтор-јасыс вермас лоны сы вөсна, мыj торја рајон-увса парторганизацијајас ез колана ногкыпөдны колхозникјаслыс актив-ностсө большевистскөја көза кежлө лөсөдчан уж завершитөм вылө (Луз, Јемдін, Сыктыв, Мыв-дін). Крајкомлыс да Крај-исполкомлыс шыөдчөм-сө абу-на вайөдөма быд

колхозникөз.

Өні мог, ВКП(б) Об-ком индөм серті, став колхознөj массалыс вниманьөсө та гөгөр котыртөмөн перјыны гөгөр даслун көза кеж-лө, кыз көјдыс да вөв вын лөсөдөмын, сиз і ВКП(б) ЦК шуөм серті уж вын организујтөмын. На вылө, кодјас воз-кутны колана ног дон-јавны таjө ужсө—колө примитавны самөj чорыд мерајас.

Торја сиктјасын парт-јачөкајас да сиктсөвет-јас зикөз өновтөмны гөл-шөркода олыс креста-на костын көза кежлө лөсөдчөмөн вескөдлөм. Колө пыр-жө пуктыны пом тащөм, оппорту-низм самөн ужсө донјав-төмлы.

ВКП(б) ОК торјөн индө турун көјдысјас правільнөја использујтөм вылө. Та могыс колө став турун көјдысјассө көзны көјдысјас вылө, меде локтан во кежлө Областөс обеспечитны ас көјдысөн тырмымөн.

Крајком да Крајиспол-ком шыөдчөм быд кол-хозникөз вайөдөмөн, сизө шыөдчөмсө да Обком-лыс индөдјассө олөмө пөртөмөн, көза ужлы гөгөрбок даслун перјө-мөн боевөја нуөдны којмөд большевистскөj тулыс.

Некущома не личодны од пемыдлун бырөдан ужын

Кыскыны велөдчөмө 796 неграмотнојс да 3086 малограмотнојс

Фото Каповлөн.

Кліше вьлын: Палын „1-ја пјатилетка“ нима колхозлөн пыр ужалан бригада ударноја весалө кәјдәс.

Пемыдлун бырөдан фронт вылын мај 1-ј лун кежлө тыр вермөм ез-на ло перјома. Област паста мај 1-ј лун кежлө вөлі кыскөма велөдчөмө став неграмотној лыд пыщкыс 12638 морт. На пыс велөдөма і лезөма малограмотној группаө 6491 морт. Малограмотној пыщкыс велөдчөмө кыскөма лоі сөмын 18213 морт. На пыс велөдөма төвбыдөн і лезөма грамотнојөн 8966 морт. Торја районјаслөн колі велөдны сымында јөз:

јө ужө, сы понда ужыс мунө омөла. Медса-нин омөл Устцылма да Іжма районын, коді өнөз-на оз вермы бостны лыд вылө неграмотнојсө да малограмотнојсө торјөн.

Област паста неграмотнојјас пыщкыс 973 мортөс абу-на кыскөма велөдчөмө, да малограмотној пыщкыс оз велөдчыны 3086 морт. Тајө вывті-на ыжыд лыдпас, тајөјасөс колө пырыс пыр-жө кыскыны велөдчөмө. Некущома оз поз личодны өд, а колө јешщө чорыджыка кутчисны. Колө кучкыны став оппортунистическөј мөвпјас куза, кодјас виставлөны мыј гөріг-көзігөн да вөр кылөдігөн некущөм уж оз вермы мунны. Партіјечјаслы, комсомолечјаслы, профсоюзникјаслы, пионерјаслы колө чорыда тышканы пемыдлун бырөдан уж вөсна. Быд стојанкаын, лотровка вылын, колхозној бригадјас пыщкын позас і колө нуөдны пемыдлун бырөдан уж, медем регыд кадөн Комі областын ез вөв нөті неграмотној морт.

Районјас	Неграмотнојјас		Малограмотној	
	Велөдчөны мај 1 лун кежлө	Велөдчыны абу-кыскөма	Велөдчөны мај 1 лун кежлө	Сөвөм абу-кыскөма
Мылдін район	220	—	732	—
Сыктывкар	42	—	72	—
Сыктыв	104	18	1381	394
Шојнаты	783	23	495	38
Јемдін	363	26	669	71
Кулөмдін	1302	56	1177	1353
Луз	499	91	1686	296
Сыктывдін	844	79	789	7
Удора	711	202	842	175
Устцылма	424	468	383	752
Ставыс	5283	796	8226	3086
Іжма	1344	1608	Неграмотној код өтлаын малограмотнојјас	

Тані індөм лыдпасјасыс петкөдлөны, мыј өткымын районјас збыл вылө кутчисны пемыдлун бырөдан ужө і мај 1-ј лун кежлө локтисны ыжыд вермөмјасөн. Мылдін, Сыктывкар кыскисны став неграмотнојсө і малограмотнојсө велөдчөмө. Матысмө сылаңө Луз р. і Сыктыв р. Мукөд районјас век-на сөлөмсаңыс оз бостыны та-

Аныб оз доңјав ликбез уж

Аныб селсоветын (Кулөмдінса район) пемыдлун бырөдан уж мунө зік шогмытөма. Нү селсовет ні парткомсомолскөј јачејкајас та кузта нөті оз төждысны, став уж јөткөмас учітелстволы. Јанвар төлысән да апрел төлысөз некущөм уж абу мунлөма. Оні кежлө Аныбын лыддысө 154 велөдчитөм да омоло велөдчөм. Оппортунист сама уж нуөдөмыс селсоветөс пере-

дајтөма прокуратураө, но сіјө өнөз-на нінөма абу вөчлөма. Некущөма ликпунктө воыывлытөмјассө селсовет сетіс судө, тащөмыс 43 морт. „долој неграмотност“ јачејка слаба-жө участвујтө пемыдлун бырөдан ужын. ОдН лотерејној білетјас өнөз на зікөз абу вузавлөма. Аныбса общественностлы колө чорыджыка кутчыслывны пемыдлун бырөдан ужын.

„Штурмөвөј“

Нөл төлысөн велөдөма нөл мортөс

Кібра селсоветын Сыктыв районын лівидаторша Чередова П. Н. нөл төлысөн велөдөма да лезөма сөмын нөл мортөс. Нү селсовет ні мукөд организација абу кывзывлөмаөс сылыс отчет. Партіјној да комсомолскөј јачејкајас пе-

мыдлун бырөдөм вөсна оз төждысны. Селсовет вескыда шуө: ме пө ставгыс ответственност ог вермы нуөдны, да ог пө і нуөд.

ОдН-лыс лотерејној білетјас вузавлөм, өнөз-на абу помалөма. Колө чукөртлыны общеј собранне профсоюзној организацијајаслыс, колхоз правленьнејаслыс, партіјнокомсомолскөј јачејкајаслыс да збыл вылө шуны і боссыны пемыдлун бырөдан ужө, сөм чукөртан ужө. Медса-нин регыдөн колө помавны ОдН-лыс лотерејнеј білетјас разөдөм.

Кор.

Худәјева.

Луз ју „Сталинец“-са колхозникјас вөчөны бонна

Крајкомлыг шыөдчөмсө олөмө пөртөмөн помавны срокыг војдөр тувсов гөра-көза

Важкуаса колхозникјас чукөстчисны Крајком да Крајисполком шыөдчөм вылө

Мі важкуаса колхозникјас ВКП(б) Крајкомлыг да Крајисполкомлыг шыөдчөмсө кывзөм бөрын јавітам аснимөс көза да кылөдчөм нуөдөм вылө ударникјасөн.

Мі көсјысам содтөд пыдди көрткерөсса колхозникјас чукөстөм дінө:
1. Кылөдчөм вылө сетны содтөд вит морт. активыг, (сетөма-нын 50 мортөс).

2. Гөра-көза уж ештөдам 10 лунја срокөн да визјас пуктөм 20 лунөн.

3. Јөв контрактація план бостсам тыртны рајон пастаын медвоз.

4. Лөсөдим ударникјасөс премірујтан фонд, да бур скөтничјасөс премірујтөм вылө индөма кукаңјас.

5. Колхозникјасыс организујтам торја бригада Важкуа участок увти вөр кывтигөн ужалөм вылө.

Колхозса јуралыг —

Мишарин.

Бригадир—Којушев.

Колхозјасөн вескөдлыг кадрјас јонмөдөм жылыг ВКП(б) ЦК-лөн 1932 во мај 10 лунса постановленьө

1. Запретитны быд рајонувса органлы вештыны колхоз правленьөныг шленјасос, быд торја случај Крајзуөн да Крајколхозсојузөн вынсөдтөг.

2. Вынсөдны СССР-са НКЗ-лыг да Колхозцентрлыг постановленьө визму ужалан артель уставө тащөм пунктјас содтөм жылыг:

1. Колхозө правленьө бөрјысө 1 во срок кежлө.

2. Срок вотөз прав-

леньө выл пөв бөрјыны оз поз, исклучителној случај дырји позас сөмын быд торја случајын Крајколхозсојуз вынсөдөмөн.

3. Бригадирјасөс пукталө колхоз правленьө өти во срокыг не регыджык кежлө.

4. Срок вотөз бригадирөс вештыны позө сөмын быд случај рајколхозсојузөн да рајзоөн вынсөдөм бөрын.

ВКП(б) ЦК

Ремонтүтөны гөра-көза инвентар

Ударнөја чукөртны сөм

Комі Област паста разөдөма лөтерејнөј билет ОдН 34,000 шайт дон. Билетјас ре алзирүтөм колө вөліпомавны апрел первој лунөз, но нөти рајонн Удора кынзи сетөм заданө ез выполнит. Апрель 25 лун кежлө Удораса ОдН организація мед војдөр помаліс билетјас разөдөм да таыс сөм чукөртөм. Мукөд рајонас да Сыктывкар, кыссөны бөрын. Оппортунист сама сөм чукөртөм ы колө пуктыны помл Мај первој лунјасө Архангельскын мунө мед воzza розыгрыш ОдН лөтерејалөн. Рајонувса, селсөветувса общественостлөн мог ударнөја помавны билетјас разөдөм да таыс сөм чукөртөм.

Ч-ва

Мординса оппортунистјас ородөны неграмотност бырөдөм

Мордин сиктсөветулын (Сыктывдин р-н) пемыдлун бырөдан уж лөзөмаөс оппортунистическөј самоток вылө да вайөдөмаөс оран выјөз. Ем кык ликвидатор да оз төдны кымын велөдчытөм морт лыффыссө сиктсөвет улын. Ликвидатор Јуркин шуө: „Гашкө кымын-кө мортөс муртса лыффысны да гижны велөда-жө мај первој лунөзыда, сесса ог вермы“.

Нөти култармејеч өнөз абу заводитлөма велөдны ас дөрө прикрепитөм неграмотнөјөс, дај оз төдны кодөс прикрепитөма сылы велөднысө.

Арнас организујтисны Мординын малограмотнөј школа да организујтөм кежсыс і колөма. Велөдыс Туркина өтчыд чукөртлөма да сјөн і ставыс помагөма.

Селсөвет да партјачејка тајө ужөн оз вескөдлыны.

Выл Саш.

„Коммуна југөр“ колхоз көзаын медвоzza радјасын

„Коммуна југөр“—став област пастаын ужалан выныс мед зескыд колхоз. Көза кежлө вөв вын воіс вывти өмөл, но воzmөстчыс колхозникјасөс крепыда котыртөмөн—колхоз верміс кыпөдны колана өд көзаын.

Талун кежлө воzza көза улө гөрөм ештө. Оні көзөны селос културајас да пуктөны градывыс пуктас.

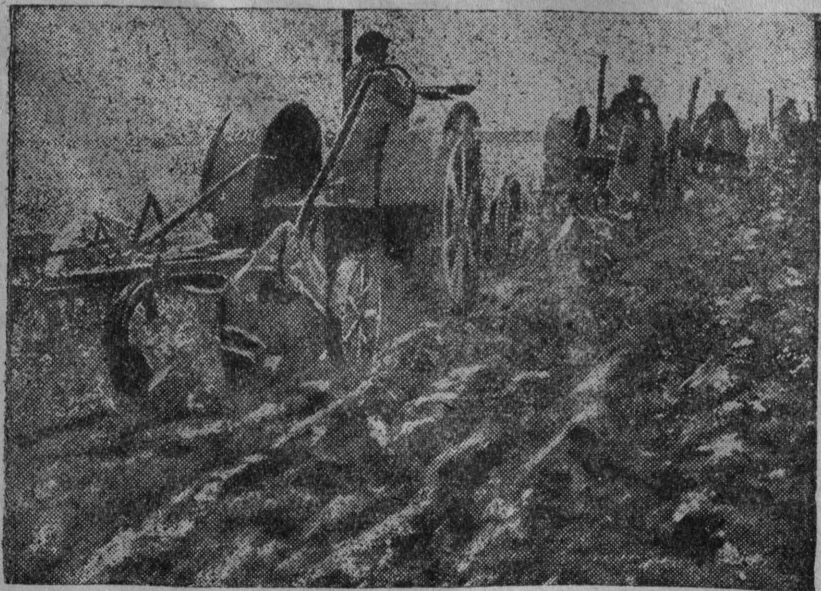
Көзаын ужалөны лун і вој. Ужалан вын котырталөма пыр-состава бригадајасө, бригада пыш-

кас мунө посні группөвөј зделщина.

Медса активнөја ужалөны көзаын Чит сиктса кык бригада.

Тајө вермөмјаскөд өтщид ембе і тырмытөм торјас: уна овмөсјасыс некущөма оз воыны увавны, медсасө карса шленјас пөвсыс.

Колө воzmөстчыс колхозникјасы боставны буксир вылө ужым бөрө колтчыс колхозникјасөс да сизі став ема ужалан вынөн тыл-касны срокыс воz көза ужјас ештөдөмын.

Велöдам выл алфавит

Кызи велöдчыны лыддысны—гижны выл алфавит вылын?

Уыл коми алфавит

Aa	Bb	Cc	Çç	Ee	Dd
Аа	Вв	Сс	Çç	Ее	Дд
А	В	С	Ч	Ш	Д
Dd	Ee	Әә	Ff	Gg	Ii
Дд	Ее	Әә	Фф	Гг	Ии
Д	Е	Ә	Ф	Г	И
Jj	Kk	Ll	Лл	Mm	Nn
Жж	Кк	Лл	Лл	Мм	Нн
Ж	К	Л	Л	М	Н
Nn	Oo	Pp	Rr	Ss	Şş
Нн	Оо	Рр	Рр	Сс	Şş
Н	О	Р	Р	С	Ş
Ss	Tt	Tt	Uu	Vv	Xx
Шш	Тт	Тт	Уу	Вв	Хх
Ш	Т	Т	У	В	Х
Zz	Zz	Zz	Зз	Зз	Ьь
Зз	Зз	Зз	Зз	Зз	Ьь
З	З	З	З	З	Ь

Быд селсоветын колö лоны комитет, кодi вескöдлö ужöн с/с паста, а местком (учреждённö), колхоз бердын колö лöсöдны отсасан комиссияяс выл алфавит олöмö пöртöм могыс. Медыжыд мог сiжö комиссиялөн лоö—аслас месткомса, колхозса шленясöс велöдöм. Комиссия организуйтö кружокяс либö индивидуальнöй (öткөн) велöдчöм. Кружокяслы комиссия сетö руководителясöс, кодяс мыжкö мында тöдöны-нын выл алфавитсö. Мед најö велöдчиг-моз щöщ i мукöдöс велöдöны. Малограмотнöйясöс велöдан школаын колö велöдчыясöс щöщ тöдмöдны выл алфавитөн. Мукöд jöз гашкö, мыжкö вöсна оз вермыны кружокясын да школаясын велöдчыны—налы руководитель сетö [заданнö] яс гортаныс вöчöм вылö, а бöрыннас прö-

веритö вöчöм ужсö. Ми чайтам, мыж бура грамотнöй jöзлы оз i ковны велöдыяс. Наjö вермасны öтнаныс гортас велöдчыны вочасөн. Сöмын отсасан комиссияяслы ковмас налыс бостны асобязателство: велöдчыны лыддысны-гижны кущöмкö срок кежлö, шуам жул i лун кежлö. Асобязателствояссö выполнитöмсö комиссиялы сiржö колö прöверитны сещöм jöзлы, кодяс iкöз оз тöдны латин алфавитсö, ми чайтам, ковмас велöдны шыпасяссö вочасөн, кущöмкö система серти. Буржык лоö тöдсаторсан мунны тöдтöмланö. Сiржкö, сещöм велöдчыяслы колö индыны, мыж важ алфавитас да выл алфавитас со кущöм öткод шыпасяс: а, о, е, i, j, х, к, д. Таjö шыпасяс вылö кывяс лöсöдлöм да гижалöм бöрын позö вуж-

Мыжа да кызи колö гижны газетö

Печат ем мед jon, партијалөн,—шулис Сталин jорт. Тащöмөн печат-(газет) вермас лоны сек, кор сетчö кутасны гижны унаөн, колхозникяс, робочöйяс, культурмејечяс i став ужалыс jöз.

Газет вермас бурмыны сек, кор лыддыяс кутасны индавы газетлыс нелучкияс. Медыжыд могяс газетлөн тышкасны колхозяс течöм вöсна, вöрлежöм да вöркылöдöм вöсна, сöм чукортöм вöсна, культурнöй ужяс нуöдöм вöсна. Тышкасны не сöмын нелучкияскöд, омöлтöрјаскöд колö гижны i бур опытяс. Гижöй кызи велöдалöны неграмотнöйясöс, малограмотнöйясöс, кызи отсалö таjö ужын селсовет, кооператив, профсоюз, комсомол.

Кущöма ужалö ячейка „долож неграмотност“. Кызи мунö пемыдлун бырöдöм вылö

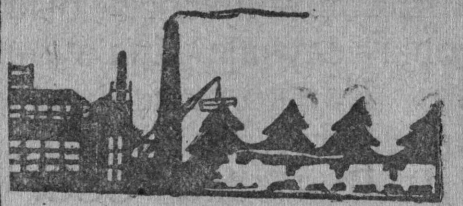
сöм чукортöм, ОдН-лыс лотерејнöй билетяс вузавлöм.

Мунö оз соцордјысöм да ударничество культурмејечяс, селсоветяс, районяс костын. Заметка гижны колö жеңыдика, гөгөрвоана, да сöмын сы жылыс, мыж бура тöдан, мед оз ло пöрјалöма.

Гижöм заметка колö кырымавыны, гижны асыд ним, вич, фамилле да адрес. Омöла гижöмыс повны оз ков, редакция тенсыд гижöд прöверитас.

Культ. эмејечяс, ичöt грамотаа jöз, гижöй газетö. Заметкаяс ыстысöны маркатöг, тащöм адрес куза: Сыктивкар Обоно „Бырöдам пемыдлун“ газет редакция.

Редакция.

ны выл шыпасяс велöдöмö. (Лун кежлö 2-3 шыпасөн): и, г, п, р, т, г, в, ә, с, v, щ, f, l, s, z, t, z, z, з, з, ь.

Таjö шыпасяс вылö кывяс гижалöм-лыддöм бöрын позас вужны сещöм шыяс dinö) кодяс гижсöны небзöдан пасөн: п, т, ç, d, s, z, t. Таjö шыпасяссö велöдигөн колö вöчавлыны чорыд да небыд шыпасяссö: laz—laz, кыз—кыз да с. в.

Сесса-öд лыддысны гижны велалöмыд выл алфавит вилад быдөн-

лөн ас сажын: быдлункö мыжкö-мындаөн пондан лыддыштны-гижны—регыджык велалан, шочиника, öткымыныс лыддöм-гижöм серти.

Регыджык велалöм могыс колö щöкыджыка гижсыны мöда-мöд костын, колö лөзавлыны выл алфавит вылын стенгазатясö статтасяс, лозунгяс, плакатяс да с. в.

Ответственнöй редакт öс вежыс — ХУДАЖЕВА.